

[Rahbæk Møller]

Ligeledes skal de studerende have lov til at studere igen og ikke blot presses til at opføre sig som elever i et hækkeløb.

Dette bringer mig videre til forskningen. De to ting hænger sammen. De højere læreanstalter er netop karakteriseret ved den tætte sammenhæng mellem undervisning og forskning.

I modsætning til uddannelsen er forskningen ikke totalt blevet skåret ned under den borgerlige regering. Sammenlagt er der faktisk sket en udvidelse. Det er især erhvervslivets forskning, der er øget. Inden for den offentlige forskning er udviklingen langt mindre, og den er især sket ved diverse programmer, mens universiteternes og de højere læreanstalters egne midler til forskning er skåret ned.

Sammenlagt er Danmarks forskningsindsats på trods af de senere års udvidelser markant mindre end gennemsnittet i EF eller gennemsnittet i de nordiske lande. Der er derfor behov for en styrkelse.

For den offentlige forsknings vedkommende er det næppe uoverkommeligt store beløb, der er tale om. Men der er nogle forhold, der skal rettes op. Universiteternes egne midler skal styrkes. Den udvidelse af uddannelsesindsatsen, som er nødvendig i de kommende år for at indføre fri adgang de fleste steder, må nødvendigvis ledsages af en udvidelse af forskningsindsatsen for ikke at skævvride forholdet mellem de to aktiviteter.

Mange steder, men ikke alle, er der et betydeligt generationsskifteproblem med næsten alle forskere over 50 – snart over 55 – i faste stillinger.

Samtidig må der også her ske en styrkelse af mekanismen til øgning af kvaliteten. I forskning vil der altid ifølge sagens natur være et vist spild. Nogle steder er spildet for stort på grund af for dårlige mekanismer til sikring af, at pengene går til de bedste forskere.

Den største manko har vi givetvis på den erhvervsrettede forskning, som på trods af de senere års udvidelse sakker langt bagud for de lande, som vi normalt sammenligner os med.

Dansk Metal har opgjort mankoen til 8-9 mia. kr. årligt og konstaterer, at med den danske erhvervssammensætning er det urealistisk at få så kraftig en forøgelse uden et offentligt bidrag.

Dansk Metal fortjener tak for meget tydeligt at have gjort opmærksom på dette problem.

Til gengæld er nogle af de forslag, som Dansk Metal kommer med, desværre præget af manglende viden om, hvordan en styrkelse bedst foretages. Nogle af tingene er forsøgt andre steder med meget beskedne succes.

Erhvervsforskning er og skal være markedsorienteret. Reelt er der tale om mere eller mindre avanceret produktudvikling. Grundforskning fungerer på ganske andre præmisser. Der er en overlapning mellem de to sektorer, og der bør være samarbejde, men samarbejdet bør respektere de to meget forskellige succes-kriterier for hver af sektorerne.

Den mest effektive måde at fremme erhvervslivets forskning på er at skabe nye markeder, samtidig med at der afses penge til forskning og produktudvikling på området. F.eks. kunne den langsigtede indsats for arbejdsmiljøforbedringer give produktion, samtidig med at penge til udvikling af renere teknologi og erstatningsmaterialer for belastende materialer kunne have en kraftig virkning.

Som et andet eksempel kunne bedre offentlig forsorg for ældre og handicappede samtidig med en målbevidst udvikling af ældre- og handicapudstyr give mulighed for en velfærdsforøgelse og en industriudvikling med store muligheder for verdenssamfundet.

Vi har historiske eksempler på, at sådanne indsatser har virket. Jeg skal blot nævne høreapparatindustrien og vindmølleindustrien.

Vi har efterhånden også mange rapporter, der bekræfter tankegangen og indholdet i den erhvervspolitiske redegørelse. Vi har fået de otte analyser af lige så mange erhvervsområder. De er godt nok blevet kraftigt kritiseret af Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, og de er da også noget inhomogene, men indeholder alligevel interessante kortlæggende ideer.

Senest er Velfærdskommissionen gået i gang, og ifølge presseforlydende vil de optage nogle af de samme ideer en gang til. Med andre ord synes filosofien at være ændret efter regeringsskiftet. Men foreløbig ytrer det sig kun ved en endeløs række rapporter. Handling har vi ikke set meget til endnu.

Dansk Metal har i stedet for udviklingsprogrammer og udviklingskontrakter gjort sig til talsmand for et antal megainstitutter. Denne tankegang må der advares imod, i hvert fald som foreslået af Dansk Metal.